ҒЫЛЫМИ ЖОБАЛАРДЫ БАСҚАРУ

8-ДӘРІС

Экологиялық жобалардағы тәуекелдерді басқару және белгісіздіктерді бағалау

Дәріскер: Исанова Г.Т. | 2026–2027

Дәрістің мақсаты

- Тәуекелдерді жүйелі анықтау
- Ықтималдық пен әсерді бағалау
- Белгісіздікті зерттеу нәтижелерінде көрсету

Тәуекел санаттары

- Экологиялық: ауа райы, табиғи құбылыстар
- Қаржылық: баға, қаржының кешігуі
- Техникалық: датчик, сервер, дерек
- Ұйымдастырушылық: команда, рұқсат

Тәуекелді басқару циклі

01

Анықтау → талдау

02

Басымдық беру → жауап шарасы

03

Мониторинг → қайта бағалау

Кезеңдер арасындағы байланыс және жауапты ресурстарды талқылаңыз.

Тәуекел матрицасы

- Ықтималдық: 1–5
- Әсер: 1–5
- Балл = ықтималдық × әсер
- Жоғары тәуекелге бірінші әрекет ету

Жауап стратегиялары

5	10	15	20	25
4	8	12	16	20
3	6	9	12	15
2	4	6	8	10
1	2	3	4	5

Әсер →

Ықтималдық пен әсердің шартты 5×5 матрицасы

Ғылыми белгісіздік көздері

01

Далалық сынамалардың кеңістіктік әркелкілігі

02

Спутниктегі аралас пиксельдер

03

Өлшеу қатесі және маусымдық айырма

04

Модель параметрлері

Кезеңдер арасындағы байланыс және жауапты ресурстарды талқылаңыз.

Мысал: тұзданууды картаға түсіру

- ЕС өлшемі мен сурет түсірілген күн сәйкес емес
- Жауап: уақыттық терезені қысқарту
- Валидация: RMSE, MAE және тәуелсіз сынама

Практикалық тапсырма

- 5 тәуекелді тіркеңіз
- Ықтималдық пен әсерді 1–5 аралығында бағалаңыз
- Жоғары 2 тәуекелге әрекет жоспарын жасаңыз

Талқылау: шешіміңізді деректермен және жоба мақсатымен негіздеңіз.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Матвеева Л.Г. және т.б. Управление проектами. Ростов-на-Дону: Феникс, 2019.

2. Локк Д. Основы управления проектами. М.: Hippo, 2019.

3. Гонтарева И.В., Нижегородцев Р.М., Новиков Д.А. Управление проектами. 2015.

4. Романова М.В. Управление проектами. М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2019.

5. Gray C.F., Larson E.W. Управление проектами. М.: Дело и Сервис, 2018.

6. Association for Project Management: https://www.apm.org.uk/

Қорытынды және өзін-өзі тексеру

1. Осы дәрістегі негізгі үш ұғымды атаңыз.

2. Тақырып бойынша қандай басқарушылық шешім қабылдауға болады?

3. Өз зерттеу жобаңызға бір практикалық мысал келтіріңіз.